

นิพนธ์ต้นฉบับ

สุขภาวะทางจิต การรับรู้คุณค่าในตนเอง และความชื่นชอบศิลปินไอดอลเกาหลี ของแฟนคลับไทยวัยผู้ใหญ่ตอนต้น

วันรับ : 29 มกราคม 2567
วันแก้ไข : 15 พฤษภาคม 2567
วันตอบรับ : 20 พฤษภาคม 2567

วริญญา เพรศพรัง, วท.ม., บุรณี กาญจนถวัลย์, พ.บ.
คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์ : เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสุขภาวะทางจิต การรับรู้คุณค่าในตนเอง และความชื่นชอบศิลปินไอดอลเกาหลี รวมถึงปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับสุขภาวะทางจิตของแฟนคลับไอดอลเกาหลีวัยผู้ใหญ่ตอนต้น

วิธีการ : การศึกษาภาคตัดขวางในผู้ติดตามเฟซบุ๊กแฟนเพจของไอดอลเกาหลี อายุ 20 - 40 ปี สุ่มแบบกลุ่ม ใช้แบบสอบถามออนไลน์ ประกอบด้วยข้อมูลส่วนบุคคล แบบวัดพฤติกรรมความชื่นชอบศิลปินไอดอล แบบวัดการเห็นคุณค่าในตนเอง และแบบวัดสุขภาวะทางจิต วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ independent t-test, one-way ANOVA, Pearson correlation และ stepwise multiple linear regression

ผล : กลุ่มตัวอย่าง 241 คน อายุเฉลี่ย 28.6 ปี ($SD = 5.60$) เป็นหญิงร้อยละ 80.5 พบความแตกต่างของสุขภาวะทางจิตอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในตัวแปรอายุ รายได้ อาชีพ การมีอากรเจ็บป่วยทางร่างกาย เหตุผลชื่นชอบไอดอลเกาหลี และการมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับไอดอลเกาหลี สุขภาวะทางจิตมีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูงกับการรับรู้คุณค่าในตนเองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = .77, p < .001$) ไม่พบความสัมพันธ์ระหว่างสุขภาวะทางจิตกับความชื่นชอบไอดอลเกาหลี ปัจจัยทำนายสุขภาวะทางจิต ได้แก่ การรับรู้คุณค่าในตนเอง ($\beta = .72, 95\% CI = .63, .81$) และเหตุผลชื่นชอบไอดอลเพื่อหนีปัญหา ($\beta = -.11, 95\% CI = -.20, -.02$) โดยรวมอธิบายความแปรปรวนของสุขภาวะทางจิตได้ร้อยละ 57

สรุป : การรับรู้คุณค่าในตนเองและเหตุผลชื่นชอบไอดอลเพื่อหนีปัญหาสามารถร่วมกันทำนายสุขภาวะทางจิตของแฟนคลับไทยวัยผู้ใหญ่ตอนต้น ควรมีการส่งเสริมการรับรู้คุณค่าในตนเอง ทักษะทางสังคม และการรับมือกับปัญหาที่เหมาะสมในประชากรกลุ่มนี้

คำสำคัญ : การรับรู้คุณค่าในตนเอง, ความชื่นชอบศิลปินไอดอล, แฟนคลับ, วัยผู้ใหญ่ตอนต้น, สุขภาวะทางจิต

ติดต่อผู้พิมพ์ : วริญญา เพรศพรัง; e-mail: warinya.kookie@gmail.com

Original article

Psychological well-being, self-esteem, and K-pop idols fanaticism among Thai early adulthood fan club

Received : 29 January 2024

Revised : 15 May 2024

Accepted : 20 May 2024

Warinya Phroedphring, M.S., Buranee Kanchanatawan, M.D.

Faculty of Medicine, Chulalongkorn University

Abstract

Objective: To study the associations among psychological well-being, self-esteem, idols fanaticism, and related factors among Thai young adult fans of K-pop idols.

Methods: An online cross-sectional study was conducted among followers of K-pop idols Facebook fan pages, aged 20 - 40 years, selected through cluster sampling. The questionnaire included general and fandom-related information, the Behavior toward Idols Fanaticism Scale, the Self-Esteem Inventory and the General Well-Being Schedule. Data were analyzed using independent t-test, one-way ANOVA, Pearson correlation, and stepwise multiple linear regression.

Results: A total of 241 participants with an average age of 28.6 years (SD = 5.60), 80.5% female, completed the questionnaire. The psychological well-being scores were significantly different among those with different ages, incomes, occupations, physical illnesses, reasons for becoming a fan, and fandom-related activities attendance. Self-esteem was significantly and positively correlated with psychological well-being ($r = .77, p < .001$), while correlation between psychological well-being and fanaticism level was not observed. The stepwise multiple linear regression shows that self-esteem ($\beta = .72, 95\% \text{ CI} = .63, .81$) and becoming a fan to avoid problems ($\beta = -.11, 95\% \text{ CI} = -.20, -.02$) predicted psychological well-being, accounting for 57% of its variance.

Conclusion: Self-esteem and becoming a fan to avoid problems could predict psychological well-being among Thai young adult fans of K-pop idols. This study emphasized that self-esteem, social skills, and adaptive coping strategies should be promoted to enhance psychological well-being of this population.

Keywords: early adulthood, fan club, idols fanaticism, psychological well-being, self-esteem

Corresponding author: Warinya Phroedphring; e-mail: warinya.kookie@gmail.com

ความรู้เดิม : การศึกษาในกลุ่มวัยรุ่นที่ชื่นชอบศิลปินไอดอลเกาหลีพบว่า การรับรู้คุณค่าในตนเองมีความสัมพันธ์กับสุขภาวะทางจิต

ความรู้ใหม่ : การรับรู้คุณค่าในตนเองและเหตุผลการชื่นชอบศิลปินไอดอลเพื่อหลีกเลี่ยงปัญหาต่าง ๆ เป็นปัจจัยทำนายสุขภาวะทางจิตของผู้ใหญ่ตอนต้นที่ชื่นชอบศิลปินไอดอลเกาหลี

ประโยชน์ที่จะนำไปใช้ : การส่งเสริมการรับรู้คุณค่าในตนเอง ทักษะทางสังคม และการรับมือกับปัญหาที่เหมาะสมเพื่อสุขภาวะทางจิตที่ดีขึ้นของแฟนคลับไทยวัยผู้ใหญ่ตอนต้น

บทนำ

อุตสาหกรรมบันเทิงเป็นหนึ่งในแรงขับเคลื่อนสำคัญของการเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศเกาหลีใต้ จนกลายเป็นปรากฏการณ์ในทวีปเอเชียที่เรียกว่า Korean wave (กระแสวัฒนธรรมเกาหลี) หรือ Hallyu¹ ในช่วง 10 ปีที่ผ่านมา มีกระแสความนิยมเพลงจากประเทศเกาหลีใต้ (Korean popular music: K-Pop) เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ปัจจุบันมีกลุ่มผู้ชื่นชอบ (แฟนคลับ) ศิลปิน K-pop (ไอดอลเกาหลี) ราว 89 ล้านคนใน 113 ประเทศทั่วโลก² รวมทั้งประเทศไทย โดยในปี พ.ศ. 2563 - 2564 พบว่า ประเทศไทยมีจำนวนการกล่าวถึงในสื่อสังคมออนไลน์ Twitter (ปัจจุบันเปลี่ยนชื่อเป็น X) เกี่ยวกับ K-Pop มากที่สุดเป็นอันดับ 3 และมีแฟนคลับไอดอลเกาหลีมากเป็นอันดับ 7 ของโลก³ นอกจากนี้ประเทศไทยยังเป็นหนึ่งในจุดหมายของการจัดกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับไอดอลเกาหลี เช่น คอนเสิร์ต การพบปะแฟนคลับ (แฟนมีตติ้ง) และงานประกาศรางวัลอย่างต่อเนื่อง

แฟนคลับ หรือที่ปัจจุบันนิยมเรียกว่า FC (ย่อมาจากคำว่า fan club) ได้ถูกนิยามไว้หลากหลาย ขึ้นอยู่กับว่าเป็นมุมมองจากคนนอก (ผู้ที่ไม่ได้ชื่นชอบ) หรือคนใน (ผู้ที่ชื่นชอบ) สังคมภายนอกมีแนวโน้มมองแฟนคลับในแง่ลบว่าเป็นผู้ที่ถูกรอปรงและทำให้ไขว่ขวายได้ง่าย⁴ หากแฟนคลับมีความชื่นชอบคลั่งไคล้แบบรุนแรงหรือแสดงพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม เช่น

การสะกดรอยตามศิลปินหรือรุกรานความเป็นส่วนตัว ก็สามารถนำไปสู่ปัญหาสุขภาพจิตได้⁵ ในทางกลับกันมีงานวิจัยที่แสดงให้เห็นถึงข้อดีของการเป็นแฟนคลับต่อสุขภาพจิตโดยพบว่าการเป็นแฟนคลับมีความสัมพันธ์กับระดับความสุข การรับรู้คุณค่าในตนเอง การเชื่อมโยงทางสังคม ความพึงพอใจในงานอดิเรก และการเปิดรับการเข้าสังคมเพื่อมีเพื่อนกลุ่มใหม่⁶⁻⁸

แฟนคลับไอดอลเกาหลีไม่ได้มีเพียงกลุ่มวัยรุ่นเท่านั้น⁹ ผู้ที่เป็นแฟนคลับในช่วงวัยรุ่นอาจมีความชื่นชอบไอดอลเกาหลีที่ต่อเนื่องมาจนถึงวัยผู้ใหญ่ ซึ่งเป็นวัยที่บุคคลมีการเจริญเติบโตอย่างเต็มที่มีวุฒิภาวะ และพร้อมสำหรับการมีสถานภาพในสังคมร่วมกับผู้อื่น¹⁰ อย่างไรก็ตามวัยผู้ใหญ่ตอนต้นถือเป็นช่วงเปลี่ยนผ่านที่เกิดการเปลี่ยนแปลงในบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบที่มากขึ้นตามบรรทัดฐานทางสังคม ช่วงเวลาของการปรับตัวนี้ทำให้เริ่มพบปัญหาชีวิตที่ต่างจากเดิม¹¹ แม้ Havighurst^{12,13} กล่าวว่าหนึ่งในภารกิจเชิงพัฒนาการของวัยผู้ใหญ่ตอนต้นคือการใช้เวลาว่างและมีกิจกรรมสันทนาการที่เหมาะสมกับวัยและความสนใจเพื่อทำตัวเองให้เป็นผู้ใหญ่ที่มีความสุข แต่การชื่นชอบไอดอลเกาหลียังถูกมองว่าเป็นปัญหา ผู้ที่เป็นแฟนคลับถูกมองว่าเป็นตัวปัญหาของสังคมและถูกโจมตีจากผู้ที่ไม่ใช่แฟนคลับด้วยถ้อยคำแห่งการเกลียดชัง แสดงถึงทัศนคติเชิงลบที่มีต่อแฟนคลับ¹⁴ ซึ่งอาจส่งผลต่อการยอมรับตนเองและสุขภาวะทางจิตของแฟนคลับ

สุขภาวะทางจิต (psychological well-being) หมายถึง ความรู้สึกของบุคคลที่สะท้อนสภาวะภายในจิตใจ ทั้งความรู้สึกทางบวกและทางลบ ผู้ที่มีสุขภาวะทางจิตทางบวกมากกว่าทางลบจะมีความพึงพอใจในชีวิต รู้สึกเป็นสุข สามารถจัดการกับความเครียดได้อย่างมีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับความต้องการของตน และเห็นคุณค่าและสามารถยอมรับตนเองได้¹⁵⁻¹⁷ การเข้าร่วมกิจกรรมทางสังคมและสัมพันธ์ระหว่างบุคคลเป็นปัจจัยภายนอกที่มีอิทธิพลต่อสุขภาวะทางจิต¹⁸ ซึ่งการเป็นแฟนคลับนั้นก็ถือเป็นการเข้าร่วมกิจกรรมทางสังคมอย่างหนึ่งที่มีสัมพันธ์ระหว่างแฟนคลับกับศิลปินและในกลุ่มแฟนคลับเองผ่านความชอบในเรื่องเดียวกัน^{19,20} อย่างไรก็ตาม การศึกษาสุขภาวะทางจิตและปัจจัยที่เกี่ยวข้องในกลุ่มแฟนคลับไอดอลเกาหลีวัยผู้ใหญ่ตอนต้นในประเทศไทย

ยังมีจำกัด การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจสุขภาวะทางจิต การรับรู้คุณค่าในตนเอง ความชื่นชอบศิลปิน และปัจจัยที่เกี่ยวข้องในผู้ใหญ่ตอนต้นที่ชื่นชอบไอดอลเกาหลี เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานในการส่งเสริมสุขภาวะทางจิตของประชากรกลุ่มนี้ต่อไป

วิธีการ

การวิจัยเชิงพรรณนาแบบตัดขวาง ได้รับการรับรองจากคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัย คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย COA no. 0651/2023 (IRB no. 0197/66) วันที่ 14 พฤษภาคม 2566 เก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถามออนไลน์ในเดือนกรกฎาคม พ.ศ. 2566 ซึ่งการตอบแบบสอบถามออนไลน์นี้ถือเป็นการแสดงความยินยอมเข้าร่วมวิจัย (consent by action) โดยยกเว้นการลงนามในเอกสารยินยอมการเข้าร่วมวิจัย

กลุ่มตัวอย่าง

ผู้ใหญ่ตอนต้นทั้งเพศชายและหญิง เกณฑ์การคัดเลือก ได้แก่ 1) อายุ 20 - 40 ปี และ 2) เป็นผู้ติดตามเพชบุ๊กแฟนเพจของไอดอลเกาหลีแบบกลุ่ม (วง) ที่ได้จากการสุ่ม ทั้งนี้เนื่องจากไม่ทราบจำนวนที่แน่นอนของประชากร จึงคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยกำหนด design effect เท่ากับ 2 ค่าสัดส่วนของลักษณะที่สนใจในประชากรเท่ากับ 0.5 ค่าความคาดเคลื่อน 0.1 ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 เท่ากับ 1.96 โดยเพิ่มขนาดตัวอย่างอีกร้อยละ 10 เพื่อทดแทนการตอบแบบสอบถามที่ไม่สมบูรณ์ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างขั้นต่ำ 211 คน

เลือกตัวอย่างด้วยการสุ่มแบบกลุ่ม (cluster sampling) โดยจำแนกประชากรออกเป็นกลุ่มย่อยตามการติดตามไอดอลเกาหลีแต่ละวงโดยแบ่งตามรุ่น (generation) ตามประเทศเกาหลีใต้ ดังนี้ รุ่น 1 เริ่มออกผลงานครั้งแรกช่วงปี ค.ศ. 1996 - 2002 รุ่น 2 เริ่มออกผลงานครั้งแรกช่วงปี ค.ศ. 2003 - 2011 รุ่น 3 เริ่มออกผลงานครั้งแรกช่วงปี ค.ศ. 2012 - 2017 รุ่น 4 เริ่มออกผลงานครั้งแรกช่วงปี ค.ศ. 2018 - 2022 และรุ่น 5 เริ่มออกผลงานครั้งแรกช่วงปี ค.ศ. 2023 ถึงปัจจุบัน²¹ การศึกษานี้สำรวจเฉพาะแฟนคลับ

ของไอดอลเกาหลีรุ่น 2 - 4 โดยเลือกจากไอดอลเกาหลี 21 วง ที่มีชื่อเสียงในประเทศไทยและยังมีผลงานเพลงจนถึงปัจจุบัน แบ่งเป็นไอดอลเกาหลีรุ่น 2 - 4 รุ่นละ 7 วง จากนั้นใช้การสุ่มอย่างง่าย (simple random sampling) เพื่อเลือกไอดอลเกาหลีรุ่น 2 - 4 รุ่นละ 3 วง แล้วจึงประชาสัมพันธ์และแนบลิงก์แบบสอบถาม Google form ในหน้าเฟซบุ๊กแฟนเพจของวงไอดอลเกาหลีที่สุ่มได้โดยได้รับการอนุญาตจากผู้ดูแลเพจกลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามด้วยตนเอง ใช้เวลาประมาณ 20 - 30 นาที

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคลและข้อมูลด้านการชื่นชอบไอดอลเกาหลี ได้แก่ อายุ เพศ ระดับการศึกษา อาชีพ สถานภาพสมรส รายได้ต่อเดือน อาการเจ็บป่วยทางร่างกาย กิจกรรมยามว่าง ไอดอลเกาหลีที่ชื่นชอบมากที่สุด (ไม่จำเป็นต้องเป็นวงเดียวกับที่สุ่มได้) ช่องทางการติดตามไอดอลเกาหลี จำนวนปีที่เป็นแฟนคลับ ความถี่และระยะเวลาที่ใช้ในการติดตามผลงาน เหตุผลที่ชื่นชอบ และการมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับไอดอลเกาหลี

2. แบบวัดพฤติกรรมความชื่นชอบศิลปินเกาหลี พัฒนาโดยวรณัฐ ดันตวิฑิตพงศ์²² เพื่อใช้วัดระดับความชื่นชอบไอดอลเกาหลี มีข้อคำถาม 18 ข้อ วัดระดับความชื่นชอบด้านพฤติกรรมการแสดงออกและด้านอารมณ์ เกณฑ์การให้คะแนนมีดังนี้ 1 คะแนนหมายถึงไม่เคยเลย 2 คะแนนหมายถึงนาน ๆ ครั้ง 3 คะแนนหมายถึงบางครั้ง/พอสมควร 4 คะแนนหมายถึงบ่อย และ 5 คะแนนหมายถึงเป็นประจำ แปลผลโดยนำคะแนนมาหาค่าเฉลี่ยและวัดระดับของค่าเฉลี่ยแบ่งออกเป็น 5 ระดับ ได้แก่ 1.00 - 1.49 คะแนนหมายถึงมีความชื่นชอบระดับน้อยที่สุด 1.50 - 2.49 คะแนนหมายถึงมีความชื่นชอบระดับน้อย 2.50 - 3.49 คะแนนหมายถึงมีความชื่นชอบระดับปานกลาง 3.50 - 4.49 คะแนนหมายถึงมีความชื่นชอบระดับมาก และ 4.50 - 5.00 คะแนนหมายถึงมีความชื่นชอบระดับมากที่สุด แบบวัดมีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค 0.85

3. แบบวัดการเห็นคุณค่าในตนเอง (self-esteem inventory) ของ Coopersmith²³ แปลและปรับภาษาโดย

สุราษฎร์ธานี คณศรี²⁴ เพื่อให้สอดคล้องครอบคลุมเนื้อหาและเหมาะสมกับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นวัยผู้ใหญ่ ประกอบด้วยข้อคำถามทั้งทางบวกและลบ 25 ข้อ เป็นการเลือกตอบใช่/ไม่ใช่ คะแนนรวม 0 - 25 คะแนน แปลผลโดยอิงจากแบบวัดฉบับแปล โดยนำคะแนนรวมมาเทียบกับช่วงของค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standart deviation: SD) ที่แบ่งออกเป็น 3 ระดับ โดยคะแนนมากกว่า mean + 0.5 SD หมายถึงการเห็นคุณค่าในตนเองระดับสูง คะแนนระหว่าง mean $\pm$ 0.5 SD หมายถึงการเห็นคุณค่าในตนเองระดับปานกลาง และคะแนนน้อยกว่า mean - 0.5 SD หมายถึงการเห็นคุณค่าในตนเองระดับต่ำ แบบวัดมีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค 0.87

4. แบบวัดสุขภาวะทางจิต (general well-being schedule: GWB) ของ Dupuy¹⁵ ใช้ประเมินสุขภาวะทางจิตทั้งทางบวกและลบของบุคคลทั่วไป ต้นฉบับมีข้อคำถาม 68 ข้อ แปลและปรับจำนวนข้อคำถามเป็น 18 ข้อโดยสมจิต หนูเจริญกุล และคณะ²⁵ จากนั้นพัฒนาแบบวัดจากฉบับแปลโดยภณิดา ขนวิทาสีทธิกุล¹⁸ โดยนำข้อคำถามตรวจสอบความตรงตามสภาพและตัดข้อคำถามที่ไม่ผ่านเกณฑ์ออกเหลือข้อคำถามทั้งสิ้น 16 ข้อ แบ่งตามองค์ประกอบ 6 ด้าน ได้แก่ ความวิตกกังวล ภาวะซึมเศร้า สุขภาวะทางบวก การควบคุมตนเอง ความมีชีวิตชีวา และภาวะสุขภาพทั่วไป ประกอบด้วยคำถามทางบวกและลบ แบ่งเป็น 2 ส่วน ได้แก่ มาตรฐานค่าแบบ Likert และมาตรฐานค่าเชิงเส้นตรง แปลผลโดยนำคะแนนดิบส่วนแรกมารวมกับคะแนนดิบส่วนที่สอง โดยคะแนนรวม 0 - 110 คะแนน แบ่งระดับสุขภาวะทางจิตออกเป็น 3 ระดับ ดังนี้ 73 - 110 คะแนนหมายถึงสุขภาวะทางจิตระดับสูง 61 - 72 คะแนนหมายถึงสุขภาวะทางจิตระดับปานกลาง และ 0 - 60 คะแนนหมายถึงสุขภาวะทางจิตระดับต่ำ แบบวัดมีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค 0.88

การวิเคราะห์ข้อมูล

ใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) เพื่อนำเสนอข้อมูลของกลุ่มตัวอย่าง ใช้สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson correlation) เพื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างสุขภาวะทางจิต การรับรู้คุณค่าในตนเอง

และความชื่นชอบศิลปินไอดอล ใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (one-way ANOVA) หรือการทดสอบค่าที (independent t-test) เพื่อวิเคราะห์ความแตกต่างของสุขภาวะทางจิตระหว่างกลุ่ม โดยตรวจสอบการแจกแจง (distribution) ของตัวแปรต่อเนื่องด้วย histogram และใช้การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณเชิงเส้นแบบเป็นขั้นตอน (stepwise multiple linear regression) เพื่อค้นหาปัจจัยทำนายสุขภาวะทางจิต โดยกำหนดนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผล

กลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามครบถ้วน 241 คน อายุเฉลี่ย 28.6 ปี (SD = 5.60) เป็นหญิงร้อยละ 80.5 ประกอบอาชีพเป็นพนักงานเอกชนร้อยละ 41.5 มีรายได้เฉลี่ย 24,224.6 บาทต่อเดือน (SD = 20,540.4) ไม่มีอาการเจ็บป่วยทางร่างกายร้อยละ 88.8 ขึ้นชอบไอดอลเกาหลีรุ่น 3 มากที่สุดร้อยละ 34 ระยะเวลาที่เป็นแฟนคลับเฉลี่ย 7.0 ปี (SD = 5.54) เหตุผลที่ชื่นชอบไอดอลเกาหลีเพราะชื่นชอบผลงานและความสามารถ ร้อยละ 100 ขึ้นชอบรูปร่างหน้าตาของศิลปินร้อยละ 97.5 เพื่อจะได้พบเพื่อนกลุ่มใหม่ร้อยละ 55.2 และเพื่อหลีกเลี่ยงปัญหาต่าง ๆ ร้อยละ 48.5 และมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับไอดอลเกาหลีโดยการซื้อสินค้า/ผลงาน/ของที่ระลึกร้อยละ 85.5 และชมคอนเสิร์ตหรือแฟนมีตติ้งร้อยละ 80.9 ดังแสดงในตารางที่ 1

การทดสอบความแตกต่างของสุขภาวะทางจิตจำแนกตามปัจจัยต่าง ๆ พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุแตกต่างกัน ($F = 3.78, p = .011$) ประกอบอาชีพแตกต่างกัน ($F = 3.02, p = .024$) และมีรายได้ต่อเดือนแตกต่างกัน ($F = 3.87, p = .010$) มีคะแนนสุขภาวะทางจิตแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ กลุ่มตัวอย่างที่มีอาการเจ็บป่วยทางร่างกายมีคะแนนสุขภาวะทางจิตต่ำกว่ากลุ่มที่ไม่มีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($t = -2.63, p = .009$) กลุ่มตัวอย่างที่มีเหตุผลชื่นชอบไอดอลเกาหลีเพราะรูปร่างหน้าตาของศิลปินมีคะแนนสุขภาวะทางจิตต่ำกว่ากลุ่มที่ไม่มีเหตุผลนี้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($t = 2.16, p = .032$) กลุ่มตัวอย่างที่มีเหตุผลชื่นชอบไอดอลเกาหลีเพื่อ

หฬปัญหามีคะแนนสุขภาวะทางจิตต่ำกว่ากลุ่มที่ไม่มีเหตุผลนี้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($t = 5.92, p < .001$) และกลุ่มตัวอย่างที่มีส่วนร่วมในกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับไอศดลเกหฬด้วยการชมคอนเสิร์ตหรือแฟนมีตตั้มีคะแนนสุขภาวะทางจิตสูงกว่ากลุ่มที่ไม่เข้าร่วมกิจกรรมนี้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($t = 2.70, p = .008$) ดังแสดงในตารางที่ 1

การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างสุขภาวะทางจิต การรับรู้คุณค่าในตนเอง และความชื่นชอบศิลปนิพนธ์ไอศดลเกหฬพบว่า สุขภาวะทางจิตกับการรับรู้คุณค่าในตนเองมีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = .77, p < .001$) ขณะที่ไม่พบความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระหว่างความชื่นชอบศิลปนิพนธ์ไอศดลเกหฬกับสุขภาวะทางจิต และระหว่างการรับรู้คุณค่าในตนเองกับความชื่นชอบศิลปนิพนธ์ไอศดลเกหฬ ดังแสดงในตารางที่ 2

และเมื่อนำตัวแปรอิสระที่มีนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่ อายุ รายได้ อาชีพ อาการเจ็บป่วยทางร่างกาย เหตุผลชื่นชอบไอศดลเกหฬเพราะรูปร่างหน้าตา เหตุผลชื่นชอบไอศดลเกหฬเพื่อหลีกหนีปัญหาต่าง ๆ การมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่

เกี่ยวข้องกับไอศดลเกหฬด้วยการชมคอนเสิร์ตหรือแฟนมีตตั้ และการรับรู้คุณค่าในตนเองของกลุ่มตัวอย่าง และตัวแปรตามคือคะแนนสุขภาวะทางจิตมาวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณเชิงเส้นแบบเป็นขั้นตอน พบว่า การรับรู้คุณค่าในตนเอง ($\beta = .72, 95\% \text{ CI} = .63, .81$) และเหตุผลชื่นชอบไอศดลเกหฬเพื่อหนีปัญหา ($\beta = -.11, 95\% \text{ CI} = -.20, -.02$) เป็นปัจจัยทำนายสุขภาวะทางจิตของแฟนคลับไทยวัยผู้ใหญ่ตอนต้นได้ร้อยละ 57 โดยสุขภาวะทางจิตจะเพิ่มขึ้น 1.96 คะแนนเมื่อการรับรู้คุณค่าในตนเองเพิ่มขึ้น 1 คะแนน และจะลดลง 3.59 คะแนนเมื่อมีเหตุผลชื่นชอบไอศดลเกหฬเพื่อหลีกหนีปัญหาต่าง ๆ ดังแสดงในตารางที่ 3

วิจารณ์

การศึกษานี้พบว่า การรับรู้คุณค่าในตนเองเป็นปัจจัยร่วมทำนายสุขภาวะทางจิตของแฟนคลับไทยวัยผู้ใหญ่ตอนต้น สอดคล้องกับแนวคิดของ Ryff และ Keyes¹⁷ ที่กล่าวว่าการรับรู้คุณค่าในตนเองเป็นตัวบ่งชี้ถึงการมีสุขภาวะทางจิตที่ดี และการศึกษาใกล้เคียงที่ผ่านมาที่พบว่า ระดับการรับรู้คุณค่าในตนเองมีอิทธิพลต่อระดับของสุขภาวะทางจิตของบุคคล^{26,27}

ตารางที่ 1 ข้อมูลทั่วไปและสุขภาวะทางจิตจำแนกตามปัจจัยต่าง ๆ ($n = 241$)

	จำนวน	ร้อยละ	สุขภาวะทางจิต		F/t	p
			mean	SD		
ข้อมูลส่วนบุคคล						
เพศ					.78	.436
ชาย	47	19.5	69.28	17.01		
หญิง	194	80.5	67.18	16.42		
อายุ					3.78	.011
20 - 25 ปี	78	32.4	65.81	14.97		
26 - 30 ปี	81	33.6	67.07	16.89		
31 - 35 ปี	48	19.9	65.31	18.50		
36 - 40 ปี	34	14.1	76.12	13.84		
อาชีพ					3.02	.024
พนักงานเอกชน	100	41.5	68.63	16.46		
บุคลากรทางการแพทย์	14	5.8	75.71	11.68		
กำลังศึกษาหรือกำลังศึกษาต่อ	31	12.9	63.74	15.99		
ว่างงาน (กำลังหางาน)	23	9.5	59.30	13.87		
อื่น ๆ	73	30.4	68.85	17.39		

ตารางที่ 1 ข้อมูลทั่วไปและสภาวะทางจิตจำแนกตามปัจจัยต่าง ๆ (n = 241) (ต่อ)

	จำนวน	ร้อยละ	สภาวะทางจิต		F/t	p
			mean	SD		
ข้อมูลส่วนบุคคล (ต่อ)						
รายได้ต่อเดือน					3.87	.010
< 10,000 บาท	37	15.4	62.73	17.01		
10,001 - 30,000 บาท	140	58.1	68.22	16.38		
30,001 - 50,000 บาท	31	12.9	75.32	13.14		
50,001 บาทขึ้นไป	10	4.1	74.00	15.66		
ไม่ระบุ	23	9.5				
มีอาการเจ็บป่วยทางร่างกาย					-2.63	.009
ใช่	27	11.2	59.81	17.45		
ไม่ใช่	241	88.8	68.57	16.71		
การชื่นชอบศิลปิน						
ไอดอลเกาหลีที่ชื่นชอบมากที่สุด (แบ่งตามรุ่น)					.18	.834
รุ่น 2	79	32.8	68.05	15.91		
รุ่น 3	82	34.0	68.04	16.48		
รุ่น 4	80	33.2	66.68	17.29		
ระยะเวลาที่เป็นแฟนคลับของไอดอลเกาหลี					.31	.736
< 1 ปี	37	15.4	67.89	16.16		
1 - 10 ปี	138	57.3	66.91	17.21		
11 ปีขึ้นไป	66	27.4	68.83	15.36		
เหตุผลที่ชื่นชอบไอดอลเกาหลี						
ชื่นชอบผลงานและความสามารถของศิลปิน						
ใช่	241	100				
ไม่ใช่	0	0				
ชื่นชอบรูปร่างหน้าตาของศิลปิน					2.16	.032
ใช่	235	97.5	67.23	16.43		
ไม่ใช่	6	2.5	81.83	14.58		
เพื่อจะได้พบเพื่อนกลุ่มใหม่ (กลุ่มแฟนคลับ)					-1.07	.285
ใช่	133	55.2	68.62	16.63		
ไม่ใช่	108	44.8	66.32	16.36		
เพื่อหลีกเลี่ยงปัญหาต่าง ๆ					5.92	< .001
ใช่	117	48.5	61.52	15.69		
ไม่ใช่	124	51.5	73.31	15.24		
การมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับไอดอลเกาหลี						
ชมคอนเสิร์ต/แฟนมีตติ้ง					-2.70	.008
ใช่	195	80.9	68.96	15.75		
ไม่ใช่	46	19.1	61.76	18.52		
ซื้อสินค้า ผลงาน ของที่ระลึกของศิลปิน					.28	.779
ใช่	206	85.5	67.47	16.40		
ไม่ใช่	35	14.5	68.31	17.43		

ตารางที่ 2 ความสัมพันธ์ระหว่างสุขภาวะทางจิต การรับรู้คุณค่าในตนเอง และความชื่นชอบโอตดอลเกาหลี่ (n = 241)

	สุขภาวะทางจิต	การรับรู้คุณค่าในตนเอง	ความชื่นชอบโอตดอล
สุขภาวะทางจิต	1		
การรับรู้คุณค่าในตนเอง	.77***	1	
ความชื่นชอบโอตดอล	-.01	-.04	1

***p < .001

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบเป็นขั้นตอนเพื่อทำนายสุขภาวะทางจิต (n = 241)

ลำดับตัวแปร	B	95% CI of B	β	95% CI of β	t	p
การรับรู้คุณค่าในตนเอง	1.96	1.71, 2.21	.72	.63, .81	15.36	< .001
เหตุผลชื่นชอบโอตดอลเพื่อหนีปัญหา	-3.59	-6.61, -.58	-.11	-.20, -.02	-2.35	.020
ค่าคงที่	38.90				15.67	< .001

หมายเหตุ : adjusted R² = .57

ทั้งนี้บุคคลที่มีการรับรู้คุณค่าในตนเองระดับสูงจะมีระดับของสุขภาวะทางจิตสูง เนื่องจากทั้ง 2 ลักษณะต้องอาศัยการประเมินตนเองตามการรับรู้ของบุคคลนั้น โดยการรับรู้คุณค่าในตนเองเป็นจุดเริ่มต้นของการรับรู้ที่มีผลต่อความคิด ความปรารถนา ค่านิยม และอารมณ์ของแต่ละบุคคล²⁸

ผู้ที่มีส่วนร่วมในกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับศิลปะป๊อปด้วยการชมคอนเสิร์ตหรือแฟนมีตติ้งมีสุขภาวะทางจิตสูงกว่าผู้ที่ไม่เข้าร่วมกิจกรรมนี้ ซึ่งการเข้าร่วมกิจกรรมทางสังคมถือเป็นปัจจัยภายนอกบุคคลที่มีอิทธิพลต่อสุขภาวะทางจิต¹⁸ ทั้งนี้ในการชมคอนเสิร์ตของโอตดอลเกาหลี่แฟนคลับมักมีปฏิสัมพันธ์ร่วมกันตั้งแต่การรวมกลุ่มเพื่อเตรียมตัวซื้อบัตร การเตรียมอุปกรณ์และกิจกรรมที่แสดงการสนับสนุนศิลปินระหว่างชมคอนเสิร์ต การนัดแต่งกาย และการพบปะพูดคุยระหว่างแฟนคลับเพื่อแลกเปลี่ยนข่าวสาร ของสะสม ความสนใจ หรือประสบการณ์ที่ผ่านมากับศิลปินที่ตนชื่นชอบ^{29,30} กิจกรรมเหล่านี้แสดงถึงการเชื่อมโยงทางสังคมที่ทำให้บุคคลสัมผัสได้ถึงการเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม (sense of belonging)³¹ ซึ่งช่วยสร้างการรับรู้คุณค่าในตนเองได้³² การเข้าร่วมกิจกรรมยังเป็นการสะท้อนถึงการเปิดรับภายนอก ซึ่งเป็นพฤติกรรมที่มีทิศทางตรงข้ามกับผู้ที่มีความวิตกกังวลในการเข้าสังคมซึ่งมีความสัมพันธ์ทางลบกับสุขภาวะทางจิต³³

การศึกษานี้ไม่พบว่าสุขภาวะทางจิตมีความสัมพันธ์กับระดับความชื่นชอบโอตดอลเกาหลี่ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะความชื่นชอบโอตดอลเป็นเพียงกิจกรรมหนึ่งที่ทำให้แฟนคลับวัยผู้ใหญ่ตอนต้นมีความรู้สึกสดชื่น มีชีวิตชีวา เป็นการชื่นชอบเพื่อความบันเทิงและมีความสุขในช่วงเวลาใดเวลาหนึ่ง^{7,34} ซึ่งถือเป็นรางวัลตอบแทนที่ช่วยคลายเครียดและความเหนื่อยล้าตามแนวคิดทฤษฎีการเสริมแรง (reinforcement theory) ที่กล่าวว่า บุคคลอื่นเป็นตัวแทนของรางวัลให้กับเรา ซึ่งรางวัลนั้นไม่ได้หมายถึงการได้เงินหรือสิ่งของ แต่หมายถึงการให้ความสบายใจ ความพอใจ และความภูมิใจแก่บุคคล³⁵ การเป็นแฟนคลับยังอาจถือได้ว่าเป็นภารกิจพัฒนาการหนึ่งของวัยผู้ใหญ่ตอนต้นตามแนวคิดของ Havighurst^{12,13} ที่กล่าวถึงภาระหน้าที่สำคัญของวัยผู้ใหญ่ตอนต้นว่า นอกจากการหาคู่ครอง การเริ่มต้นชีวิตครอบครัว การเริ่มต้นอาชีพที่มั่นคง และการรับผิดชอบภารกิจครอบครัวแล้ว ผู้ใหญ่ตอนต้นควรสามารถเข้าเป็นสมาชิกของกลุ่มที่มีความสนใจและมีกิจกรรมสนทนากิจการที่เหมาะสมกับวัยเพื่อทำตัวเองให้เป็นผู้ใหญ่ที่มีความสุข ทั้งนี้การศึกษาในต่างประเทศพบว่า สุขภาวะทางจิตไม่มีความสัมพันธ์กับระดับความคลั่งไคล้โอตดอลเกาหลี่^{36,37} เช่นเดียวกับการศึกษานี้ ขณะที่มีการทบทวนวรรณกรรมที่สรุปว่าสุขภาวะทางจิตมีความสัมพันธ์กับความชื่นชอบคลั่งไคล้โอตดอลเกาหลี่³⁸ ดังนั้น

ความสัมพันธ์ระหว่างสุขภาวะทางจิตกับความชื่นชอบหรือคลั่งไคล้ศิลปินอาวามีหลากหลายมิติและอาวามีปัจจัยอื่นที่เป็นตัวกลางระหว่างความสัมพันธ์นี้ จึงควรมีการศึกษาประเด็นนี้ต่อไป

ผู้ที่มีเหตุผลการชื่นชอบศิลปินไอดอลเพื่อหลีกเลี่ยงปัญหาต่าง ๆ มีสุขภาวะทางจิตต่ำกว่าผู้ที่ไม่ใช่เหตุผลนี้ และเหตุผลดังกล่าวยังเป็นปัจจัยร่วมทำนายสุขภาวะทางจิตของกลุ่มตัวอย่าง กล่าวคือ บุคคลที่มีสุขภาวะทางจิตสูงมีแนวโน้มที่จะรับมือกับปัญหาและสามารถจัดการกับความรู้สึกทั้งทางบวกและลบได้อย่างมีประสิทธิภาพ²⁶ ซึ่งต่างจากบุคคลที่มีสุขภาวะทางจิตต่ำที่มีแนวโน้มแก้ปัญหาด้วยการมุ่งความสนใจไปที่อารมณ์และหลีกเลี่ยงเพื่อไม่ให้ตนเองเผชิญปัญหา ตามแนวคิดของ Dupuy¹⁵ ที่กล่าวว่า หนึ่งในองค์ประกอบของสุขภาวะทางจิตคือ การควบคุมตนเอง ซึ่งเป็นความสามารถในการควบคุมทั้งอารมณ์ ความคิด ความรู้สึก และพฤติกรรมของตนเองอย่างมั่นคง พร้อมรับมือและเผชิญกับปัญหา ขณะที่การหลีกเลี่ยงการเผชิญปัญหาแสดงถึงสภาวะของจิตใจที่ไม่สามารถควบคุมตนเองได้ สอดคล้องกับการศึกษาที่ใกล้เคียงกันในกลุ่มแฟนคลับวัยรุ่นไทยที่พบว่า การเผชิญปัญหาโดยการหลีกเลี่ยงมีความสัมพันธ์ทางลบกับความสุขเชิงอัตวิสัย³⁴ นอกจากนี้ การหลีกเลี่ยงปัญหาแสดงถึงวิธีการรับมือกับปัญหาที่ไม่สามารถจัดการได้และก่อให้เกิดความเครียดซึ่งมีความสัมพันธ์ทางลบกับสุขภาวะทางจิต¹⁶

จุดแข็งของการวิจัยนี้ คือ ยังมีการศึกษาในกลุ่มตัวอย่างนี้ไม่มากนัก และเป็นการศึกษาที่อยู่ในกระแสปัจจุบันเนื่องจากความนิยมศิลปินไอดอลเกาหลีถือเป็นปรากฏการณ์ทางสังคมไทย^{1-3,39,40} อย่างไรก็ตาม การศึกษานี้ยังมีข้อจำกัดเนื่องจากการสำรวจในผู้ที่ติดตามเฟซบุ๊กแฟนเพจที่สุ่มได้เท่านั้น ผลการศึกษาจึงอาจไม่สามารถใช้เป็นตัวแทนของแฟนคลับได้ทั้งหมด เช่น ผู้ที่ติดตามไอดอลเกาหลีผ่านสื่อสังคมอื่น การศึกษาครั้งต่อไปจึงควรพิจารณาวิธีการเข้าถึงและการสุ่มกลุ่มตัวอย่างที่ครอบคลุมความหลากหลายของประชากรกลุ่มนี้มากขึ้น และควรมีการศึกษาเปรียบเทียบสุขภาวะทางจิตและปัจจัยทำนายกับกลุ่มควบคุม เช่น กลุ่มที่ไม่ได้เป็นแฟนคลับไอดอลเกาหลี นอกจากนี้การใช้วิธีวิจัยเชิงปริมาณร่วมกับ

เชิงคุณภาพอาจช่วยให้เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่าง ๆ ในประชากรกลุ่มนี้ได้อย่างลึกซึ้งขึ้น

สรุป

สุขภาวะทางจิตของแฟนคลับไอดอลเกาหลีวัยผู้ใหญ่ตอนต้นมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการรับรู้คุณค่าในตนเอง และมีความสัมพันธ์ทางลบกับการชื่นชอบไอดอลด้วยเหตุผลเพื่อหลีกเลี่ยงปัญหาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ นอกจากนี้ ผู้ที่มีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคมที่เกี่ยวข้องกับไอดอลมีสุขภาวะทางจิตสูงกว่าผู้ที่ไม่มีส่วนร่วมในกิจกรรมดังกล่าว แฟนคลับไทยวัยผู้ใหญ่ตอนต้นที่ชื่นชอบไอดอลเกาหลีจึงควรได้รับการส่งเสริมการรับรู้คุณค่าในตนเอง ทักษะทางสังคม และการรับมือกับปัญหาที่เหมาะสม เพื่อพัฒนาสุขภาวะทางจิตที่ดีขึ้น

การมีส่วนร่วมของผู้นิพนธ์

วริญญา เพรศิพริ้ง : ออกแบบและจัดทำโครงร่างวิจัย เก็บข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล สรุปอภิปรายผลการวิจัย แก้ไขและดำเนินการเผยแพร่บทความวิจัย ; บุรณี กาญจนถวัลย์ : ตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล และให้คำปรึกษา

เอกสารอ้างอิง

1. Candy. Big hit entertainment and BTS, the super-successful group: as K-Pop soars around the world [Internet]. Bangkok: CandyClover; 2020 [cited 2023 Jan 19]. Available from: <https://candyclover.com/bts-bighit-harvardhbs-full/>.
2. Elfvig-Hwang J. K-pop fans are creative, dedicated and social - we should take them seriously [Internet]. Carlton: The Conversation; 2019 [cited 2023 Jan 23]. Available from: <https://theconversation.com/k-pop-fans-are-creative-dedicated-and-social-we-should-take-them-seriously-119300>
3. Techsauce Team. K-pop breaks the record for the highest number of tweets ranking number 1 on Twitter. Thailand ranks number 3 as the country with the highest number of K-pop tweets in the world [Internet]. Bangkok: Techsauce Media Co., Ltd.; 2021 [cited 2023 Oct 25]. Available from: <https://techsauce.co/pr-news/k-pop-trend-on-twitter>

4. Rattanakhemakorn J. Thai popular singers and fan clubs communication network [master's thesis]. Bangkok: Chulalongkorn University; 1998.
5. Maltby J, Houran J, McCutcheon LE. A clinical interpretation of attitudes and behaviors associated with celebrity worship. *J Nerv Ment Dis.* 2003;191(1): 25-9. doi:10.1097/00005053-200301000-00005.
6. Laffan DA. Positive psychosocial outcome and fanship in K-pop fans: a social identity theory perspective. *Psychol Rep.* 2020;124(5):2272-85. doi:10.1177/0033294120961524.
7. Samranjit S. The Behavior of listening and watching music videos of BTS Artists affects self-esteem and self-expression values of Korean fans in Thailand [master's thesis]. Bangkok: Thammasat University; 2020.
8. Liu CY. The Research on the Influence of KPOP (Korean Popular Music) Culture on Fans. *Communications in Humanities Research.* 2023;4:63-68. doi:10.54254/2753-7064/4/20220177.
9. Vivissana. Luck is ready but money isn't: Why are K-concert tickets so expensive? [Internet]. Bangkok: The Matter; 2023 [cited 2023 Dec 19]. Available from: <https://thematter.co/entertainment/are-concert-tickets-too-expensive/197411>
10. Kongkraphan U. Adult and elderly psychology. Bangkok: Ramkhamhaeng University Press; 2020.
11. Sucharomana U. Developmental psychology. Bangkok: Ramkhamhaeng University Press; 2019.
12. Havighurst RJ. Developmental tasks and education. New York: David McKay; 1952.
13. Kasemsuk K, Boonbunjob U. Health promotion of early adulthood development: nurses' important role. *Royal Thai Air Force Medical Gazette.* 2018;64(3):101-7.
14. Singpolanantachai N. Hate speech against K-pop fans and its derivation from Thai values [master's thesis]. Bangkok: Thammasat University; 2018.
15. Dupuy HJ. The general well-being schedule. In: McDowell I, Newell C, editor. *Measuring health: a guide to rating scales and questionnaire.* North Carolina: Oxford University Press; 1977. p. 206-13.
16. Utesnun N. Relation between stress and psychological well-being in middle adults with self-compassion and social support as moderators [master's thesis]. Bangkok: Chulalongkorn University; 2018.
17. Ryff CD, Keyes CL. The structure of psychological well-being revisited. *J Pers Soc Psychol.* 1995;69(4): 719-27. doi:10.1037//0022-3514.69.4.719.
18. Chonwitayasitthikul P. Hardiness and psychological well-being of youth Dhammic practitioners: a case study of the Young Buddhist Association of Thailand Participants [master's thesis]. Bangkok: Chulalongkorn University; 2005.
19. Satsanguan N. Principles of cultural anthropology. 4th ed. Bangkok: Chulalongkorn University Press; 2000.
20. Wachanaksorn B. Why 'Ting'? : looking at 'teardrops' from a psychological perspective [Internet]. Bangkok: common; 2018 [cited 2023 Dec 17]. Available from: <https://becommon.co/culture/kpop-fan-vol2/>.
21. Hawit J. Who sets the 'idol expiration date' when K-POP's generation is changing so quickly that senior groups are being swallowed up? [Internet]. Bangkok: The Momentum; 2023 [cited 2024 Jan 12]. Available from: <https://themomentum.co/entertainmet-kpop-expire/>.
22. Tantiwitidpong W. Korean singers maniac among Thai teenagers [master's thesis]. Bangkok: Chulalongkorn University; 2008.
23. Coopersmith S. Self-Esteem Inventories. CA: Consulting Psychologists Press; 1981.
24. Kongsri S. A relationship between sexual communication and self-esteem on sexual satisfaction in early adult married women [master's thesis]. Bangkok: Chulalongkorn University; 2004.
25. Hanucharunkul S, Intarasombat P, Putwatana P. Daily hassles, sense of coherence, general well-being among nursing faculty members of university. *Journal of Nursing.* 1989;38(33):169-190.
26. Thongkittikul B, Waizhayhirunchoti T, Anuphanpisit R. Relationships among self-esteem, family functioning and psychological well-being of the elderly [bachelor's degree]. Bangkok: Chulalongkorn University; 2011.
27. Metheekul P. Successful aging experience of Thai older adults with high psychological well-being: a consensual qualitative research [master's thesis]. Bangkok: Chulalongkorn University; 2011.
28. Suppayaprapha P. Psychology applied to life and work. Bangkok: Chulalongkorn University Press; 2005.

29. Nakha B. Korean fanclub; material identity and community [master's thesis]. Bangkok: Thammasat University; 2017.
30. Jeban.com. Newbie learning to go to K-Concerts; How to prepare? (detailed version) [Internet]. Bangkok: Jeban.com; 2019 [cited 2024 Mar 07]. Available from: <https://www.jeban.com/topic/267632>
31. Barnes S. Studies show that being part of an intense fan community affects your health in an unexpected way [Internet]. Los Angeles: HelloGiggles; 2017 [cited 2024 Jan 10]. Available from: <https://hellogiggles.com/being-part-of-intense-fan-community-good-for-health/>.
32. Paladsing K, Karwkojprasert P, Kaewket A. Relationships among celebrity fanaticism, self-esteem, and behavioral imitation in fanclub adolescents [bachelor's degree]. Bangkok: Chulalongkorn University; 2011.
33. Siripanit K. The mediating role of psychological flexibility in the relationship between social anxiety and psychological well-being in undergraduates [master's thesis]. Bangkok: Chulalongkorn University; 2016.
34. Tantimeth S. Relationship among celebrity worship, self-esteem, coping and subjective well-being of youth fans [master's thesis]. Bangkok: Chulalongkorn University; 2016.
35. Paolohit N. Introduction to social psychology. Bangkok: Ramkhamhaeng University Press; 2016.
36. Oktavinita PA, Ambarwati KD. Psychological well-being on celebrity worship levels in early adult Korean pop (K-pop) fans. *Jurnal Ilmiah Psyche*. 2022;16(2):93-110. doi:10.33557/jpsyche.v16i2.2094.
37. Parawangsah IP, Hasanah M, Sholichah IF. The relationship between psychological well-being with celebrity worship in K-Pop fans using twitter. *Journal Universitas Muhammadiyah Gresik Engineering, Social Science, and Health International Conference*. 2023;2(1):127-37. doi:10.30587/umgeshic.v1i2.5114.
38. Fitri AJ, Maulidayanti FY, Akhmad SN. Psychological wellbeing early adult Korean pop fangirls. *The International Journal of Counseling and Education*. 2021;6(2):88-92. doi:10.23916/0020210634720.
39. KomChadLuek Online. "Golden disc awards 37" why happens in Thailand? or this is the reason? [Internet]. Bangkok: KomChadLuek; 2023 [cited 2023 Jan 20]. Available from: <https://www.komchadluek.net/entertainment/thai-ent%20ertainment/540353>
40. Park HS, Simon A, Kazimoto P. University students' perceptions of Korean wave and its impact on their views of Korea and Korean culture. *Human Behavior, Development and Society*. 2021;22(1):7-18.